

Avrupa Birliğı tarafından
finansne edilmektedir

LGbTİ+ GENÇLER GENÇLİK MERKEZLERİNDEN NE İSTİYOR?

genç
LGbTi+
DERNEğİ

GO
FOR
GENÇLİK
ÖRGÜTLERİ
FORUMU

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
STCM
SİYİL TOPLUM ÇALIŞMALARİ MERKEZİ

LGBTİ+ Gençler Gençlik Merkezlerinden Ne İstiyor?

Hazırlayanlar

Bariş Azar
Mahmut Şeren
Senem Alp

Raportör

Senem Alp

Katkı Sunan

Ecem Payçu

Tasarım

Birol Koyuncu / Getu Creative

Basım

Ankamat Matbaacılık San. Ltd. Şti.
Tel: (0312) 394 54 94

Yayımlayan

Genç Lezbiyen Gey Biseksüel Trans İnterseks Gençlik
Çalışmaları ve Dayanışma Derneği
(Genç LGBTİ+)
OCAK 2022, İZMİR

dernek@genclgbti.org
www.genclgbti.org
+90 (232) 464 0330

"Bu kitapçık Go For Youth Projesi kapsamında Avrupa Birliği'nin finansal desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Genç LGBTİ+ Derneğine aittir ve Gençlik Örgütleri Forumu ya da AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

BİZ KİMİZ?

Genç Lezbiyen Gey Biseksüel Trans İnterseks Gençlik Çalışmaları ve Dayanışma Derneği (Kısa adı Genç LGBTİ+ Derneği) LGBTİ+ gençlerin sorunlarını araştırmak, bu sorunları gündemleştirmek, çözüm önerileri sunmak ve LGBTİ+ gençlere kendilerini ifade edebilecekleri alanlar açmak amacıyla 2016 yılında İzmir’de kurulmuştur.

Barınma, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçlara erişim hakkı için çalışmalar, gençlik hakkı, cinsel haklar, sosyal faaliyetler, hak savunuculuğu, nefret suçlarıyla mücadele ve akran desteği derneğin temel faaliyet alanını tanımlar.

Genç LGBTİ+ Derneği, LGBTİ+ gençlerin taleplerini görünür kılmak için kurulduğu 2016 yılından beri katılımcı bir şekilde çalışmalarına devam etmektedir. “LGBTİ+ Gençler Tarafından, LGBTİ+ Gençler İçin” mottosu çerçevesinde dernek LGBTİ+ gençlerin katılımıyla topladığı talepleri yine LGBTİ+ gençler aracılığıyla politika metinleri haline getirerek savunuculuk çalışmaları için kaynak oluşturmaktadır.

2018 yılında “LGBTİ+ Dostu Öğrenci Yurtları Projesi” kapsamında hazırlanan “LGBTİ+ Yurt Deneyimleri” ve “LGBTİ+ Gençler Öğrenci Yurtlarından Ne İstiyor?” yayınları LGBTİ+ gençlerin taleplerinin savunuculuk materyalleri haline getirme çalışmasının ilk örneklerini oluşturmaktadır. Her iki yayına derneğin internet sitesinden erişilebileceği gibi dernek ile iletişime geçerek basılı kopyaları da temin edilebilir.

Derneğimiz il, ilçe belediyeleri ve kent konseyleri ile LGBTİ+ gençlerin taleplerini iletmek için pek çok faaliyet yürütmüştür. İlgili birimlerle toplantılar, kurum yöneticileri ile görüşmeler, SPoD ortaklığıyla hazırlanan “LGBTİ+ Dostu Belediyecilik Protokolü” çalışması, ortak etkinlikler ve kampanya çalışmaları bu alanda gerçekleşen faaliyetlere örnek olarak verilebilir.

2021 yılında tam üyesi olduğumuz Gençlik Örgütleri Forumu tarafından yürütülen Go For Youth Projesi Hibe Desteği aracılığıyla yukarıda sayılan çalışmaların devamı niteliğinde “LGBTİ+ Kapsayıcı Gençlik Merkezleri” projesi hayata geçirilmiştir. Bu proje kapsamında alanda çalışan yerel ve ulusal sivil toplum kuruluşları, İzmir Kent Konseyi, İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin ilgili birim temsilcileri, LGBTİ+ aktivistleri ve gençlik çalışanlarının katılımıyla “LGBTİ+ Dostu Gençlik Merkezleri Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda, sivil toplum yerel yönetim işbirliği, gençlik politikaları, queer mekanlar ve LGBTİ+ kapsayıcı çalışmalar konuları, alanında uzman konuşmacıların katılımıyla konuşulmuştur. Çalıştayın

son gününde Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği Bulut Öncü Gençlik Merkezi, İzmir Büyükşehir Belediyesi Havagazı Gençlik Yerleşkesi ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Örnekköy Gençlik Merkezi faaliyetlerine dair sunumlar yapmış ve çalıştayın gerçekleştiği Örnekköy Gençlik Merkezi katılımcılarla gezilerek yerinde gözlem yapılmıştır. Son olarak katılımcılarla LGBTİ+ kapsayıcılığı için gençlik merkezlerinin mekansal, fiziksel koşulları, gerçekleştirdiği faaliyetler ve verdiği hizmetler nasıl olmalı sorularına cevap aranan yuvarlak masa toplantısı gerçekleşmiştir. Çalıştayda sadece LGBTİ+ gençlerin değil tüm gençlerin beklentilerine odaklanmış ve genel öneriler de konuşulmuştur. Okumakta olduğunuz bu yayın bu çalıştayın çıktısı olarak hazırlanmıştır.

Derneğimiz bu projeyi tasarlarken ortak çalışma deneyimi üzerinden yerel yönetimleri odağına almıştır. Ancak gençlik merkezleri sadece belediyeler tarafından sunulan bir hizmet değildir. Çeşitli kamu kurumlarına ve STK'lara bağlı gençlik merkezleri de bulunmaktadır. Ülke genelinde Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezleri de hizmetlerini sürdürmektedir. Her ne kadar çalışmanın ana odağı yerel yönetimler tarafından sunulan gençlik merkezleri hizmetleri olsa da çalışma sonucunda ortaya konulan talepler tüm gençlik merkezleri için geçerlidir.

Genç LGBTİ+ Derneği olarak bu yayında yer alan önerilerin yaygınlaştırılması için gençlik merkezleri ve yerel yönetimlerle temaslarımız devam edecektir. Ayrıca bu yayın alanda savunuculuk yapmak isteyen herkese ulaşması için yaygınlaştırılacaktır.

Gençlik merkezlerinin LGBTİ+ gençlerin de merkezi olduğu yarınlara dileğiyle, keyifli okumalar.

Barış Azar

LGBTİ+ gençler hayatları boyunca sosyal hak ve imkanlara ulaşma konusunda oldukça zorluk yaşıyorlar. Gençlerin karşılaştıkları en temel sorunların maddi imkan ve desteklerden yoksun olmak, ücretsiz, nitelikli ve bilimsel bir eğitim almaktan mahrum bırakılmak, sosyal imkanlardan yararlanmak konusunda eşit fırsatlara sahip olamamak ve işsizlik olduğu düşünüldüğünde LGBTİ+ gençler bu sorunların dahi yalnızca heteroseksüel ve natrans gençler açısından tanımlanabilecek, anlaşılabilir bir temelden ilerlemesi nedeniyle daha fazla zarara uğruyor. Özellikle 2019'da hayatımıza giren COVID-19'un 2020 yılında pandemi ilan edilmesi ile beraber iyice ayyuka çıkan bu sorunları gençlik kavramı ve gençlik çalışmaları üzerinden değerlendirmek ve gençlik merkezlerini LGBTİ+ kapsayıcı hale getirebilmek için 14-15 Eylül 2021 tarihleri arasında Sivil Toplum örgütleri, yerel yönetim temsilcileri, gençlik çalışanları ve LGBTİ+ aktivistlerinin katılımıyla bir çalıştay düzenledik.

ÇALIŞTAY PROGRAMI

Çalıştayda yapılan sunumları ve ardından yapılan yuvarlak masa atölyesinin çıktılarıyla birlikte bu broşürü derledik. Gerçekleştirdiğimiz çalıştayın oturum başlıkları şöyleydi:

Ecem Payçu / Genç LGBTİ+ Derneği
Açılış Konuşması

Barış Azar /Genç LGBTİ+ Derneği
Genç LGBTİ+ Derneği Yerel Yönetim
Çalışmaları

Anıl Kocaoğulları / Yerel İz
Sivil Toplum Örgütleri ile Yerel
Yönetimlerin İş Birliği

Mustafa Onur Kaygısız / GoFor
Gençlik Hakları ve Gençlerin Yerel
Düzeyde Katılımı

Mustafa Onur Kaygısız / Toy Gençlik
Genç Dostu Gençlik Merkezleri

Halim Kır / Şişli Belediyesi Eşitlik Birimi
Belediyeler LGBTİ+'lar İçin Neler
Yapabilir?

Ezgi Yılmaz
Queer Mekan ve Mekanı
Queerleştirmek

Gençlik Merkezlerinin Sunumları
(Bulut Öncü Gençlik Merkezi,
Havagazı Gençlik Merkezi ve
Örnekköy Gençlik Merkezi)

Yuvarlak Masa Toplantısı
Gençlik Merkezleri Nasıl LGBTİ+
Kapsayıcı Olur?

Grup Sunumları

Yerel yönetimler, yurttaşların taleplerine en hızlı yanıt verebilecek kurumlar olması nedeniyle LGBTİ+’lar için her zaman önemli bir iş birliği alanı olmuştur. LGBTİ+’lar ve yerel yönetimler kent hakkından eşit yararlanma ve eşit yurttaşlık temelinde uzun yıllardır çeşitli şekillerde yan yana gelmiştir. Projeler, etkinlikler, eğitimler, atölyeler ve kent konseyleri yoluyla kendini ifade eden LGBTİ+’lar karşılaştıkları sorunları belirtmiş, çözüm önerileri getirmiş ve katılımcı demokrasi açısından yerel yönetimlerin ilerlemesine ciddi katkılarda bulunmuşlardır. Ancak bu noktada sürdürülebilirlik ve istikrarlı bir iş birliği için belediye personelinin, belediye başkanının ve yönetimin tavrının ya da belediyenin bağlı bulunduğu siyasi yapının duruşunun belirleyici olması her zaman önemli bir sorun olmuştur. Yerel yönetim politikalarının olumsuz sonuçları düşünüldüğünde LGBTİ+’lar için oldukça zorlayıcı eşitsizlikler, adil olmayan uygulamalar hala gözlemlenmektedir. Aynı şekilde LGBTİ+’lar hala sosyal yardımlar, iş imkanları, sosyal tesisler vb. alanlara tamamen erişebilir konuma değildir.

Türkiye’de genel olarak bir gençlik politikasının oluşturulamıyor olması tüm gençlerin ve özelde LGBTİ+ gençlerin sorunlarını dile getirip çözüm bulma konusunda özne olmasının önünde büyük bir engeldir. Gençlerin katılımcılık noktasında doğrudan sorunun tespitinden, çözüm yöntemlerini ve araçlarını belirlemesine, uygulamadan karar alma mekanizmalarına kadar aktif bir özne olması koşulu olmadığında genç dostu bir işleyiş gözlemlenememektedir.

Türkiye’de genç tanımı her kurumun bu tanımı yaparken farklı şeyleri baz alması nedeniyle doğru yapılamamaktadır ancak bunun en büyük sebebi bu tanımı gençlerin yapılmasına fırsat verilmiyor oluşudur. Türkiye’de gençlere yönelik hizmetlerde karşılaşılan en büyük sorun gençlere ihtiyaçlarının sorulmaması ve ihtiyaçlarının gençler adına başkaları tarafından belirlenmesidir. Bu aşamada LGBTİ+ gençlerin görünürlük/meşruluk oranının düşüklüğü göz önünde bulundurulduğunda gençlerin

söz hakkı bulabildiği yerlerde LGBTİ+ gençlerin yine geri planda kalması sorunuyla karşılaşmaktadır. Yerel yönetimlerde kent konseyleri üzerinden katılım sağlamaya çalışan gençler yönetimde gençlerin sayısının azlığı, bütçenin belirlenmesinde gençlerin söz hakkı olmaması, yerel yönetim idaresi değiştikçe gösterilen tavrın değişmesi nedeniyle sürekliliğin sağlanamaması, gençlik çalışmalarının vitrin olarak görülmesi ve içinin boşaltılması gibi ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır.

Kent ve gençlik söz konusu olduğunda gençlik merkezleri önemli kullanım alanları olarak görülmektedir. Bu noktada mekanların yalnızca fiziksel alanlar olmadığı ve kimin ne için kullandığına göre de şekillenen, kimlik bulan alanlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda gençlik merkezlerinin heteroseksist ve ikili cinsiyet normlarını merkeze alınarak düzenleniyor olması LGBTİ+ gençler için sosyalleşme, gençlik merkezlerinin imkanlarından yararlanma ve haklara, imkanlara erişim konusunda zorluklar yaratmaktadır. Gençlik merkezlerinde LGBTİ+'lar için özel alanlar yaratılması kalıcı bir çözüm değildir, merkezlerin tüm gençlik grupları için tamamen kapsayıcı olması gerekmektedir. Bunun sağlanabiliyor olması için gençlerin bu merkezlerin fikir aşamasından tasarımına gerekiyorsa inşa sürecine kadar tüm basamaklarda aktif katılım sağlaması gerekmektedir. Böylece her gençlik grubu gençlik merkezi içerisinde kendine ait bir söz oluşturabilir ve alanın öznesi hissedebilir. Bu da sorunların tespitinde, çözümünde, gençler arası iletişim ve dayanışmanın güçlenmesinde önemli bir etki yaratacaktır. Kamusal tüm alanların herkesin ve aynı zamanda kimsenin alanı olduğu fikriyle eşitlikçi bir mekan örgütlenme imkanı böylece sağlanacaktır.

LGBTİ+ GENÇLER İÇİN KAPSAYICI HİZMETLER KONUSUNDA MEVZUATIN ROLÜ

Dünyada ve Türkiye’de kent hakkı konusunda yapılan tartışmalar ve yaşanan gelişmelerin üzerine, ülkemizdeki merkezi yönetimin insan hakları temelli politikalarla arasına derin bir mesafe koyduğu mevcut siyasi iklim eklenince sivil toplum örgütlerinin, insan hakları savunucularının ve başta dezavantajlı gruplar olmak üzere toplumun yerel yönetimlerden taleplerinin arttığı görülmektedir. Buna paralel olarak yerel yönetimlerin yetki, görev ve sorumluluklarının yanı sıra programlarının, faaliyetlerinin ve tutumlarının da değişim içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Elbette bu durumun genç LGBTİ+’lar nezdinde de bir karşılığı olmalıdır. Genç LGBTİ+ Derneğinin düzenlediği çalıştayda ve çalıştayın çıktısı olan bu broşürde, yerel yönetimlere ilişkin tespitler, sorunlar ve öneriler yer almaktadır. Bu yazıda, bunların hukuki boyutunu genel bir perspektiften hukuki bakımdan değerlendirmeye çalışacağız.

Hukuk sistemimiz için en üst norm olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 58. maddesi “gençliğin korunması” başlığıyla düzenlenmiştir. Maddeye bakıldığında gençlerin belli bir ideoloji ışığında “yetişmesi” amaçlandığı ve risk teşkil ettiği değerlendirilen alkol, uyuşturucu, kumar, suça sürüklenmesi gibi bazı davranışlardan “korunması” gereken kişiler olarak görüldüğü açıktır. Bunun ötesinde, gençlerin ihtiyaçlarına özgü bir norm belirlenmemiş ya da gençler haklara sahip bireyler olarak tanımlanmamıştır. 1982 yılında yürürlüğe giren ve bugüne kadar yirmi bir kez değişikliğe uğrayan anayasada bu maddenin geliştirilmesine yönelik hiçbir değişiklik olmamıştır. Öyle ki; gençlik hakları denildiğinde akla gelen

ilk başlıklardan olan katılım hakkı bile maddede yer almamaktadır. Yerel yönetimler ise Anayasa'nın 127. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre yerel yönetimler; kuruluşu ve esasları kanunda gösterilen, serbest seçimle süreli olarak göreve gelen, kendi karar organları ve özgü bütçeleri olan kuruluşlardır. Yine anayasaya göre, yerel yönetimlerin görevleri ve yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyinin Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı, toplumsal cinsiyetle birlikte cinsel yönelime dayalı ayrımcılığın, çoklu ayrımcılığın ve dezavantajların dikkate alınması gerektiğini ilke olarak benimsemiş ve imzacı taraflarca ayrımcılığın yasaklanacağını ve pozitif tedbirlerin alınacağını hüküm altına almıştır. Türkiye'de 34 belediye şartı imzalamıştır.¹ Ayrıca, Türkiye'nin seçimlik bazı maddelere taraf olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve uluslararası sözleşme statüsünde olmayan Avrupa Kentsel Şartı; yerel yönetimlerin etkili rollerinin olduğu güvenlik, çevre, sağlık, spor, ulaşım, kültür, barınma, yönetim, kalkınma, katılım ve eşitlik gibi alanlardaki ilkeleri, normları ve standartları içermektedir.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7. maddesinde ve 5366 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. ve 15. maddelerinde belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Buna göre yerel yönetimlerin eğitim, kültür, sanat, spor, sağlık, sosyal yardım, kentsel hizmetler gibi pek çok alanda çalıştığı görülmektedir. Bu çalışmaların planlanmasında ve uygulanmasında sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapılabilecek araçlar bulunmaktadır. Örneğin, belediye meclisi bünyesinde kurulan ihtisas komisyonlarına sivil toplum örgütlerinin katılarak görüş bildirebileceği yasada yer almaktadır.

Bazı hizmet biçimlerinin ise belli hedef gruplara yönelik olarak planlanması gerektiği vurgulanmıştır: "... yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler

¹ https://www.tbb.gov.tr/Tr/icerik_cemr-avrupa-yerel-yasamda-kadin-erkek-esitligi-sarti_304 (Erişim Tarihi: 11.01.2022)

ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak...” Burada adı geçenlerin toplumdaki “dezavantajlı gruplara” mensup olduğu görülmektedir. Ancak sayılan gruplar arasında gençler yer alsa da özel olarak LGBTİ+’lar yer almamaktadır. LGBTİ+’ların cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılığa uğrayan bir toplumsal grup olduğu sayısız araştırmada, raporda, akademik çalışmada, yargı dışı denetim organlarının kararlarında ve yargı içtihatlarında belirtilmektedir. Dolayısıyla bu konuda bir tartışma yürütmeye gerek yoktur. Devletin ve konu itibarıyla daha özelden belediyenin, ayrımcılığa karşı pozitif ve negatif yükümlülükleri vardır. Yani, belediyeler doğrudan kendisi ayrımcılık yapmaması gerektiği gibi ayrımcılık nedeniyle var olan eşitsiz durumun ortadan kalkması için pozitif tedbirler alma ve eylemlerde bulunma yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülüğün hukuki altyapısını oluşturan ve ayrımcılık yasağı ile eşitlik ilkesini düzenleyen en önemli hukuki dayanaklar; Anayasa’nın 10. ve 90. maddeleri, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin 2. maddesi, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin 2. maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 14. maddesi ve İstanbul Sözleşmesi’nin 4. maddesidir. Ayrımcılık yasağına ilişkin pozitif ve negatif yükümlülüğün, belediyelerin temel yasalarında tanımlanmamış olması hak ihlallerine yol açmaktadır ve önemli bir politika eksikliğidir.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi gençlik hakları bakımından ve LGBTİ+ gençlerin hakları bakımından “katılım hakkı” oldukça önemli bir başlıktır. Katılım hakkı; İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 21. maddesinde, Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’nin 25. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 1 No’lu Ek Protokolü’nün 3. maddesinde düzenlenmiş olup seçme ve seçilme hakkı, ifade özgürlüğü, barışçıl toplanma ve örgütlenme özgürlüğü gibi haklarla yakından ilişkilidir. Bu açıdan aynı zamanda anayasal bir haktır.

Yerel yönetimlerin mevzuatına bakıldığında katılım hakkını kullanabilmek için yurttaşlara araç olabilecek düzenlemelerin mevcut olduğu görülmektedir.

Bunlar; yerel yönetimlerin seçimle belirlenmesi, hemşehri hukuku, meclis toplantılarının açık yapılması, sivil toplum örgütlerinin ve uzmanların ihtisas komisyonlarına katılarak görüş bildirebilmesi, yine stratejik plan ve performans programının hazırlanması sürecinde sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınması, kent konseyi ve belediye hizmetlerine gönüllü katılım şeklinde düzenlenmiştir. Belediye hizmetlerine gönüllü katılımı düzenleyen Belediye Kanunu'nun 77. maddesinde, hizmetlerden yararlanması beklenen gruplar (yaşlılar, kadınlar, çocuklar, engelliler, yoksul ve düşkünler) sayılmış ancak LGBTİ+'lar ve gençler burada da yer almamıştır. Belediye Kanunu'nun 76. maddesinde düzenlenen kent konseyleri katılım hakkının en iyi araçlarından biridir. Yasaya göre, kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Nitekim, Konak ve Buca Kent Konseylerinde LGBTİ+ hakları alanında çalışma yürütmek üzere Eşitlik Meclisleri kurulmuş ve bu meclisler geçmişte önemli çalışmalar yapmıştır. Şişli ve Kadıköy Kent Konseylerindeki LGBTİ+ Meclisleri için de benzerdir. Yine, İzmir Kent Konseyi bünyesinde LGBTİ+ Çalışma Grubu bulunmaktadır. LGBTİ+'ların, yerel yönetimlerden taleplerini öne çıkardığı ve katılımı hayata geçirmeye gayret ettiği pek çok çalışma yapılmıştır. 2014 yılında Sosyal Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneğinin (SPoD) yürüttüğü LGBTİ+ Dostu Belediyecilik Protokolü Kampanyası ve devamında 2019 yılında Genç LGBTİ+ Derneği ile SPoD'un öncülük ettiği, 15 LGBTİ+ örgütünün desteklediği kampanya sonucunda bugün için seçimden önce ve seçimden sonra olmak üzere toplam 6 belediye başkanı protokolü imzalamış bulunmaktadır.

Ancak bu araçların olması katılım hakkının tam olarak yerine getirildiği anlamına gelmemektedir. Katılım hakkı, oy kullanmak veya

görüş bildirmekten ibaret değildir. Katılma mekanizmasının samimi, özgür, sistematik, yeterli imkanları olan, kapsayıcı, dikkate alınır ve uygulanabilir olması gerekir. Öte yandan, örneğin bütçe hazırlık sürecindeki katılımın ne oranda hazırlanan bütçeye yansıdığı gibi göstergelerle izlenebilir olmalıdır.

Yerelyönetimlerin görev ve sorumluluk üstlenmesi gerektiği bir başka husus, LGBTİ+ örgütlerinin raporlamalarına yansıyan ve sıklıkla gündeme gelen; kimlikleri nedeniyle ev içi şiddete maruz bırakılan LGBTİ+'ların sığınak ihtiyacıdır. Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin a bendinde "Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler" denilmektedir. Burada yine toplumsal, siyasi ve hukuki açıdan yükümlülüğün bulunduğu bir mesele olan LGBTİ+'ların şiddete karşı korunması ve desteklenmesi görmezden gelinmiştir. Hali hazırda Türkiye'nin hiçbir yerinde LGBTİ+'ların kullanabileceği kamuya veya özel kuruluşlara ait olan bir sığınak bulunmamaktadır.

Genç LGBTİ+ Derneğinin düzenlediği çalıştayda LGBTİ+ gençlerin sosyal hizmet, kültür, sanat ve spor faaliyetleri, sosyal yardım, gençlik merkezlerinin kuruluşu ve kapsamı, sağlık, ayrımcılık ve şiddete karşı koruyucu ve destekleyici mekanizmalar, barınma, istihdam gibi alanlara yönelik hak talepleri ve hizmet beklentileri tartışılmıştır. Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 24. maddesi ve Belediye Kanunu'nun 60. maddesi belediyelerin giderlerini düzenlemektedir. Madde incelendiğinde bu çalışmanın içeriğiyle ilgili olarak belediyelerin bütçe ayırabileceği kalemler; sosyal hizmet ve yardımlar, yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri, spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler, yapım, bakım ve onarım giderleri, belediye personelinin eğitim giderleri olarak sıralanmıştır. Dolayısıyla broşürde yer alan taleplerin yerel yönetimler tarafından hayata geçirilmesinin önünde yasal bir engel bulunmamaktadır. Broşürde yer alan taleplerin her biri gençlik merkezleri ve ilgili müdürlükler ya da daire başkanlıkları tarafından gerçekleştirilmelidir.

TALEPLER

GENEL:

LGBTİ+ gençler için yerel yönetimlerde ihtiyaçların kendileri tarafından belirlendiği kesintili değil belirleyici ve değişmez bir kültür ve yasa sistemi oluşturulmalıdır. Yani yerel yönetim yöneticilerinin değişmesi halinde gençlere yönelik hizmetin kesintiye uğramadığı, yıllarca sürecektir ve yöneticilerin tutumlarına göre değişmeyecek bir gençlik kültürü oluşturulmalıdır. Bu noktada LGBTİ+ gençlerin yerel yönetimlerden talepleri LGBTİ+ alanına dönük birimler kurmak, katılım sağlamak adına alanlar açmak ve hizmetlere erişimde eşitlik sağlamak olarak özetlenebilir.

FİZİKİ KOŞULLARA YÖNELİK TALEPLER

1 Gençlik merkezleri tüm çeşitliliğiyle gençler için erişilebilir olmalıdır. Mesai saati/günü esnek olmalı, konumu rahat bir yerde olmalı ve toplu taşıma araçlarına yakın olmalıdır. Aynı zamanda engelliler için hem ulaşım hem mekanı kullanım açısından erişilebilir bir mekan sağlanmalıdır.

2 Güvenli ve merkezi bir yerde olmalıdır. Sokak ışıklandırmalarının iyi olduğu bir bölge olmalı, dar ve çıkmaz sokakların olmadığı bir yer tercih edilmeli; merkez konumu çevrenin, esnafın gençlere yönelik tutumunun iyi olacağı yerlerden seçilmelidir.

3 Mekanın içinde her türlü ayrımcılığa karşı olan ve çeşitli kimlikleri simgeleyen semboller ve materyaller bulunmalıdır. Örneğin gökkuşağı bayrağı, LGBTİ+ fobi karşıtı sloganların bulunduğu afiş ve çıkartmalar.

4 Mekanın içerisinde kapalı ofis sistemi kurulmamalıdır. Gençlik çalışanları ile gençler arasında hiyerarşik bir mesafe olmaması önemsenmelidir.

5 Gençlik merkezi birden fazla amaçla kullanılan bir yer haline gelmeli ve ihtiyaca göre mekanın işlevi değişebilmelidir.

6 Mekanda internet hızı yüksek olmalıdır. Gençler mekanı kullanırken birçok ihtiyacına ulaşabiliyor olmalıdır. Örneğin internet, asgari düzeyde yemek, su gibi ihtiyaçlarını karşılıyor ve para harcamak zorunda kalmıyor olmalıdır.

7 Gençlik merkezinde cinsel sağlık materyalleri ve bilgilendirme kitapçıkları bulunmalıdır. Cinsel sağlık materyalleri (hiyjenik ped, tampon, kondom vb.) tuvaletlerde kapaklı dolaplar gibi herkes tarafından görülmeyecek ancak tüm kullanıcılar tarafından bilinen bir yerde bulunmalı. Böylece bu materyallere erişmek isteyen kişilerin kaygı ve çekince yaşamadan erişimi sağlanmalıdır. Cinsel sağlığa ilişkin bilgilendirme panoları oluşturulmalı ve bilgilendirici faaliyetler yapılmalıdır.

8 Mekan tasarlanırken katılımcı bir süreç işletilmeli ve mekan kullanıcıları da tasarım aşamasına dahil edilmelidir. Örneğin mimarlık öğrencileri de tasarıma katılmalıdır. Öğrencilerin alan içerisini kendisinin düzenlediği bir sistem kurulmalıdır.

9 Yeşil ve açık alanlar olmalı ve buraların kullanımı tamamen gençlere bırakılmalıdır.

10 Gençlik merkezleri sadece gençler tarafından kullanılan alanlar olmalıdır. Belediyelerin idari birimleri ile gençlik merkezleri ortak alan kullanmamalıdır.

11 Mekanda, faydalancı gençlerin hep birlikte yapabileceği etkinlikler düzenlenmelidir. Böylece gençlik merkezinin hizmetlerinden yararlanan gençler mekan faaliyetlerinin planlama ve organizasyon aşamalarına da katılarak merkezin doğrudan öznesi haline getirilebilir. Bu da katılımcılığı önemseyen bir gençlik merkezi kültürü yaratmak için önemli adımlardan biri olur.

12 Üretim alanları oluşturulmalı, mekan kullanıcılarının yaratıcılıklarını sergileyebileceği fırsatlar sunulmalıdır. Bu sayede genç istihdamı alanında bir fırsat yaratılmalıdır.

13 Temizlik ürünleri mümkün olduğunca vegan ve ekolojik seçenekler içerisinde seçilmelidir.

14

Sivil toplum örgütleri için alanlar yaratılmalı ve adres gösterilebilecek bir yer olmalıdır. Mekan problemi yaşayan öğrenci toplulukları, dernekler ve sivil inisiyatifler gençlik merkezlerini alan olarak kullanabilmeli ve STÖ'lere kilitli dolap gibi materyallerini saklayabileceği alanlar yaratılmalıdır.

15

İhtiyaç doğrultusunda farklı inançlar için kapsayıcı olacak şekilde ibadet alanları kurulmalıdır.

16

Spor salonu ve alanları ile kültürel, sosyal ve bilimsel açıdan gelişim sağlayabilecek kurs gibi hizmetler sunulmalıdır. Bu sayede gençlerin gelişimine katkı sağlanabilir.

17

Personeller için eğitimler düzenlenmelidir. Özellikle personellerin LGBTİ+ alanına dönük bilgilendirilmesi mekanın LGBTİ+ gençleri kapsayan bir hale gelmesi için önemli bir nokta olarak görülmelidir. Sadece gençlik çalışanları değil bütüncül bir yaklaşımla merkezin tüm çalışanları düzenlenen eğitimlere dahil edilmelidir. Güvenlik personeli, idari sorumlular, hizmetli gibi merkezin

tüm personeli toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ eğitimlerine katılmalıdır.

18

Gençlik merkezleri içerisinde LGBTİ+ kitaplığı kurulmalı ve hem basılı hem de dijital LGBTİ+ içerikli güncel yayınlar bu kitaplığa eklenmelidir. Bu noktada sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılarak hem yayın temini sağlanabilir hem de güncel yayınlar hakkında bilgi edinilebilir.

19

Mekan tasarlanırken cinsiyetlere göre sınıflandırmalar yapılmamalıdır. Cinsiyetsiz alanlar yaratılmalıdır. Örneğin tuvaletler ikili cinsiyet sistemine göre tasarlanmamalıdır. Tek kişilik ve cinsiyetsiz tuvaletler tasarlanarak güvenli ve kapsayıcı mekanlar yaratılabilir.

FAALİYETLERE YÖNELİK TALEPLER

1 Başka illerdeki ve ilçelerdeki gençlik merkezleri birbirinden haberdar olmalıdır. Böylece dijital etkinlikler yapılabilir ve ortak bağlar kurulabilir.

2 Diğer gençlik merkezleriyle ortak ya da her bir gençlik merkezi kendi özelinde bülten çıkarılabilir ve yaygınlaştırılabilir. Bu bülten içerisinde toplumsal cinsiyet ve LGBTİ+ içerikleri de bulunmalıdır.

3 Şehir içinde merkezi bir alanda bir gençlik sokağı kurulabilir.

4 Gençlik merkezleri, sivil toplum ve belediye ile aylık düzenli

toplantılar almalıdır. Bu toplantıların gündemi spesifik ve faaliyet odaklı olabilir. Bu toplantılara LGBTİ+ örgütleri ve bireysel aktivistler de dahil edilmelidir.

5 Stratejik planlama ve performans programı hazırlık süreçleri sivil toplum örgütlerinin ve bağımsız aktivistlerin katılımıyla yapılmalıdır. LGBTİ+ gençler planlama ve karar alma süreçlerine dahil edilmelidir.

6 Gençlik politikası oluşturulmalıdır. Bu politikanın oluşturulması sürecine LGBTİ+ örgütleri ve bağımsız aktivistler de dahil edilerek kapsayıcı bir politika oluşması sağlanmalıdır.

7 LGBTİ+ hareketi tarafından takip edilen özel tarihlerde o alana özgü görünürlük çalışmaları organize edilebilir. Örneğin, 17 Mayıs Homofobi Bifobi Transfobi İnterfobi Karşıtlığı Günü, Haziran Onur Ayı, 20 Kasım Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü, 1 Aralık Dünya AİDS Günü vb.

8 LGBTİ+ temel kavramlar eğitimi, LGBTİ+ içerikli film gösterimi, tiyatro, sergi gibi kültür sanat faaliyetleri, LGBTİ+ fobiyle mücadele için paneller, basılı ve dijital ortamda LGBTİ+ kapsayıcı içerikler hazırlanması ve yaygınlaştırılması gibi faaliyetler tasarlayarak LGBTİ+ gençleri de kapsayan bir faaliyet programı hazırlanabilir.

9 LGBTİ+ örgütleri ve bireysel aktivistler ile düzenli toplantılar yapılarak LGBTİ+ kapsayıcılığı konusunda yol haritası çıkarılabilir.

10 Gençlik merkezleri, kent genelinde LGBTİ+ gençlere yönelik yapılan etkinlikleri takip etmeli, hitap ettiği kitleye bu etkinlikleri duyurmalı, bu etkinliklere alan sağlamalı ve etkinlikleri düzenleyen kuruluşlarla paydaşlık ilişkisi geliştirmelidir. Örneğin, Genç LGBTİ+ Derneği İzmir'de 2017 yılından beri her yıl LGBTİ+ Gençlik Festivali organize etmektedir.

HİZMETLERE YÖNELİK TALEPLER

1 Veri toplama ve değerlendirme için gönüllü AR-GE birimleri oluşturulabilir. Bu birimler aracılığıyla gençlerin ihtiyaçlarına yönelik veri toplanabilir, veri toplama ve analiz süreçlerine gençler dahil edilerek deneyim kazanmaları ve katılımcı bir yaklaşımın benimsenmesi sağlanabilir.

2 Hukuki destek genelde gençlik merkezlerinde verilmeyen bir hizmet olmakla birlikte önemli bir ihtiyaçtır. Bu nedenle hukuki destek bürosu oluşturulabilir. Bu bağlamda Baro ile ortaklık geliştirilebilir. LGBTİ+ gençlerin haklara erişimi, trans kimlik süreçlerine ilişkin hukuki süreçler, HIV'le yaşayanların haklara erişimi, ayrımcılık ve şiddet gibi konularda bir bilgilendirme mekanizması oluşturulabilir.

3 Barınma problemiyle alakalı yöntem geliştirilebilir. Güvenli ev arkadaşı bulma, yuurlara erişim ve sığınaklar hakkında gençlik merkezi bir aracı basamak olabilir ve barınma sorununa ilişkin politikalar geliştirerek karar alıcılara aktarabilir.

LGBTİ+'lar için barınma ve sığınak sorunu öncelikli çalışma alanları arasında olmalıdır.

4 Uygun fiziki koşullar değerlendirilerek ortak mutfak alanı oluşturulabilir. Bu mutfak alanında vegan/vejetaryen kişilere yönelik seçenekler bulundurulması önemlidir.

5 İstihdam çalışmaları yapılabilir ve istihdam edilen kişilerin çalışma alanlarını kontrol etmeye ve refahını sağlamaya yönelik uygulamalar düzenlenebilir. Gençlik merkezleri istihdam konusunda bir aracı olabileceği gibi kendisi de istihdam yaratabilir. LGBTİ+ gençlerin istihdam sorununun görünür kılınması için çalışmalar yürütülebilir.

6 Gönüllülük alanını düzenli hale getirip gönüllü gençlere üretim alanını açılabilir. Gönüllülük politikası katılımcı bir şekilde hazırlanarak harcanan gönüllü emeğin karşılığında hesap verilebilir ve gönüllünün de faydasına olacak uygulamalar geliştirilebilir.

7 Gençlik merkezinin hizmetleri ve işleyişi konusunda düzenli aralıklarla LGBTİ+'lardan geri bildirim alınabilir. Bu süreçte değişim ve yeniliğe açık olunmalıdır.

8 Özbakım sağlanabilecek alanlar yaratılabilir. (Örneğin çamaşırhane, beslenme danışmanlığı, psikososyal destek grupları, sosyal uyum çalışmaları vb.)

9 Sivil toplum örgütleri hakkında bilgi sahibi olmak isteyen gençler için bilgilendirme ve yönlendirme yapılabilir. Bunun için merkezlerin içine bilgilendirme panoları hazırlanabilir. Sivil toplum örgütlerinin duyuruları ve ürettiği materyaller bu panolarda yer alabilir.

10 Sağlık hizmetleri düzenlenerek danışmanlık bürosu kurulabilir. Cinsel sağlık, translar için hormon kullanımı, sağlıklı beslenme ve benzeri konularda bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri verilebilir.

11 Özellikle LGBTİ+ öğrenciler için staj danışmanlığı verilebilir.

12 Personelin içinde çeşitlilik sağlanarak güvenli bir alan yaratılabilir. LGBTİ+ gençlerin, gençlik merkezlerinde istihdam edilmesi merkezden faydalanan LGBTİ+ gençleri güvende hissettirecek bir adım olarak görülmelidir.

13 Özel alan ve gizlilik hakkına tamamen saygı duyulmalıdır.

14 Akran zorbalığına karşı LGBTİ+ gençleri de içine alacak şekilde politikalar geliştirilmeli, kampanyalar ve etkinlikler düzenlenmelidir.

15 Taciz ve şiddet önleme konusunda gençlik merkezlerinin bir politikası olmalı ve hem önleyici çalışmalar yapan hem de hayatta kalanlar için destek mekanizması olabilecek bir birim bulunmalıdır.

